

Sellel krundil paiknenud majas asus Paide esimene selts – Paide Kodanike Klubi (asutatud 1796)

1796. aastal, 13 aastat peale Paide linnaõiguste taastamist, asutati Paide esimene selts, mida nimetati Paide Kodanikkude Klubiks (Bürgerliche Einigkeit, hiljem rahvasuus Bürgermusse). Tegu oli pigem seltskonnaüritusi korraldava klubiga, mis koosnes kuni tegevuse lõpetamiseni 1940-ten sakslastest.

On teada, et klubi asus oma tegutsemise algusaastadel, kuni 1850-ten aastateni pottsepp Johann Löschi majas, kes omandas selle krundi 1796. aastal. Juba 1790. aastal on sellel krundil märgitud L-kujuline maja, mis jäi praeguse Tallinna 5 ja 9 majade vahele.

Sellel, **1848.** aastal J. H. Schmidt poolt koostatud Paide linna plaanil (Ajalooarhiivist), on hästi näha, et praeguse Tallinna 5 ja 9 vahel, toleaege numbriga 13 krundil asunud hoone. See, et hoone Tallinna tänava poolne osa on punane, tähendab, et see osa hoonest oli kivist.

Sel ajal käis Kodanike Klubi ikka veel selles samas majas, mis kuulus siis [kohtuvanem B. Bergfeldtile](#). Vahepeal soiku jäänud klubi tegevuse elustas 1840-ten hilisema kirjaniku Hermann Hesse vanaisa, Carl Hermann Hesse, kes tegutses kogu elu Paides maakonnaarstina (tema maja asukoht oli praeguse Pikk 4 hoone asukohal).

Kodanike Klubi esimene maja hävis millalgi 1848. ja 1871. aasta vahepeal. Ei ole teada, mis juhtus, võibolla on hoone hävimine seotud kiriku põlenguga aastal 1845, mil koos kirikuga põles ka üks kiriku kõrval asunud puumaja, mis kaardil asub krundil 15 (praegune Tallinna 1). Uus maja krundil nr 15 ehitati üles samal ajal kui taastati kirik (1848). Kas aga kiriku põleng ulatus nii kaugele kui krundile 13 ja vana Kodanike Klubi majani, ei ole teada.

Peale selle maja hävimist kolis Kodanike Klubi 1850-ten Bergfeldti uude majja, ~~Vee tänaval~~.

1862. aastal kolis Bürgermusse ~~Vee tänavalt tagasi Tallinna tänavale~~, seekord siit üle tee asuva Tallinna 12 maja teisele korrusele (praegune politseimaja), mis siis kuulus mölder Teslonile. Aastal 1867 osteti aga uus maja Rüütli tänaval (praegune Rüütli 2), kuhu peale remonti koliti 1888. aastal.